

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ผู้วิจัยเสนอการสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะของการวิจัยครั้งนี้ ตามลำดับดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 และเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารงานสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 จำแนกตามตำแหน่งและประสบการณ์การปฏิบัติงานในสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 896 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จำนวน 277 คน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 55 คน ครู จำนวน 167 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 55 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวน 92 ข้อ ผู้วิจัยหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยได้เสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาและปรับปรุงตามคำแนะนำ แล้วนำไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.95

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยนำแบบสอบถามให้กับสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 3 เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็น และให้ส่งแบบสอบถามกลับคืนภายในวันที่กำหนด รวมแจกแบบสอบถามไปทั้งหมด 277 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืน และมีความสมบูรณ์ จำนวน 277 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และตรวจสอบการให้คะแนนแบบสอบถามทั้งหมดแล้วนำมาวิเคราะห์ โดยวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างด้วยค่าความถี่และร้อยละ วิเคราะห์สภาพและปัญหาการบริหารงานสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 3 ด้วยคะแนนเฉลี่ย (mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) วิเคราะห์ทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารงานสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 3 เพื่อทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม จำแนกตามตำแหน่งและประสบการณ์การปฏิบัติงานในสถานศึกษา ด้วยสถิติการทดสอบเอฟ (F-test) แบบวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) และเมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe)

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 3 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพการบริหารงานสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 3

ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวม สภาพการบริหารงานสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 3 มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับการปฏิบัติเรียงจากสูงที่สุดลงมา ได้แก่ การบริหารงานทั่วไป การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานบุคคล ตามลำดับ โดยมีผลสรุปสภาพการบริหารงานสถานศึกษาขนาดเล็กแต่ละด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับการปฏิบัติเรียงจากสูงที่สุดลงมาสามอันดับ ได้แก่ การพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ และการพัฒนาและส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา ตามลำดับ ส่วนรายการที่มีระดับการปฏิบัติต่ำกว่ารายการอื่น ได้แก่ การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน

1.2 ด้านการบริหารงานงบประมาณ ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับการปฏิบัติเรียงจากสูงที่สุดลงมาสามอันดับ ได้แก่ การจัดทำแผนงบประมาณ แผนงาน โครงการให้มีความเชื่อมโยงกับตัวชี้วัดความสำเร็จของสถานศึกษาการจัดสรรงบประมาณภายในสถานศึกษาที่สอดคล้องกับภารกิจที่ต้องดำเนินการตามแผนงานโครงการของสถานศึกษา และการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ตามลำดับ ส่วนรายการที่มีระดับการปฏิบัติต่ำกว่ารายการอื่น ได้แก่ การบริหารการเงิน การบริหารบัญชี และจัดทำเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีระดับการปฏิบัติเรียงจากสูงที่สุดลงมาสามอันดับ ได้แก่ การพัฒนาข้าราชการครูตามความต้องการในการพัฒนาตนเอง การวิเคราะห์ วางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง และการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการครูในสถานศึกษา ตามลำดับ ส่วนรายการที่มีระดับการปฏิบัติต่ำกว่ารายการอื่น ได้แก่ การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการลาออกจากทางราชการ

1.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับการปฏิบัติเรียงจากสูงที่สุดลงมาสามอันดับ ได้แก่ การวางแผนพัฒนาและส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา การจัดบุคลากรที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบและพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานในสถานศึกษาและการประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา เพื่อแสวงหาความร่วมมือสนับสนุนงานของสถานศึกษา ตามลำดับ ส่วนรายการที่มีระดับการปฏิบัติต่ำกว่ารายการอื่น ได้แก่ การบริหารงานอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้

2. ปัญหาการบริหารงานสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3

ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวม ปัญหาการบริหารงานสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีระดับปัญหาเรียงจากสูงที่สุดลงมา ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานทั่วไปและการบริหารงานบุคคล ตามลำดับ โดยมีผลสรุปปัญหาการบริหารงานสถานศึกษาขนาดเล็กแต่ละด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ ในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับปัญหาเรียงจากสูงที่สุดลงมาสามอันดับ ได้แก่ ขาดงบประมาณในการการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และครูขาดการวัดผลและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับ ส่วนรายการที่มีระดับปัญหาลดกว่ารายการอื่น ได้แก่ ขาดการพัฒนาและส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา

2.2 ด้านการบริหารงานงบประมาณ ในภาพรวมมีปัญหายอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีระดับปัญหาเรียงจากสูงที่สุดลงมาสามอันดับ ได้แก่ สถานศึกษาไม่เห็นความสำคัญของการจัดทำแผนงบประมาณ แผนงานโครงการให้มีความเชื่อมโยงกับตัวชี้วัดความสำเร็จของสถานศึกษา การจัดสรรงบประมาณภายในสถานศึกษาไม่สอดคล้องกับภารกิจที่ต้องดำเนินการตามแผนงานโครงการของสถานศึกษา การบริหารการเงิน การบริหารบัญชี และจัดทำเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องไม่เป็นระบบ ตามลำดับ ส่วนรายการที่มีระดับปัญหาค่ำกว่ารายการอื่น ได้แก่ การควบคุม บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุไม่เป็นไปตามระเบียบแนวปฏิบัติของทางราชการ

2.3 ด้านการบริหารงานบุคคล ในภาพรวมมีปัญหายอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีระดับปัญหาเรียงจากสูงที่สุดลงมาสามอันดับ ได้แก่ ขาดการสนับสนุนการแต่งตั้ง โอน ย้าย ข้าราชการครูในเขตพื้นที่การศึกษาหรือเขตพื้นที่การศึกษาอื่น การพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน ข้าราชการครูในสถานศึกษาไม่สอดคล้องกับความต้องการของครู ขาดการวิเคราะห์ วางแผน อัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง ตามลำดับ ส่วนรายการที่มีระดับปัญหาค่ำกว่ารายการอื่น ได้แก่ สถานศึกษาไม่เห็นความสำคัญของการพัฒนาข้าราชการครูตามความต้องการในการพัฒนาตนเอง

2.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป ในภาพรวมมีปัญหายอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีระดับปัญหาเรียงจากสูงที่สุดลงมาสามอันดับ ได้แก่ ขาดการจัดวางบุคลากรและพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา ขาดการพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารงานของสถานศึกษา การประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานต่างๆ ของสถานศึกษาไม่ต่อเนื่อง ตามลำดับ ส่วนรายการที่มีระดับปัญหาค่ำกว่ารายการอื่น ได้แก่ ขาดการส่งเสริมงานกิจกรรมนักเรียนตามความต้องการ ความถนัด ความสนใจของนักเรียน

3. ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 จำแนกตามตำแหน่งและประสบการณ์การปฏิบัติงานในสถานศึกษา

ผลการเปรียบเทียบ พบว่า

3.1 สภาพการบริหารงานสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน วิเคราะห์เปรียบเทียบโดยรวม ผลการเปรียบเทียบพบว่า ผู้มีตำแหน่งต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานสถานศึกษาขนาดเล็ก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษากับครู ผู้บริหารสถานศึกษากับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเห็นแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับครูกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเห็นไม่แตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบรายด้าน ปรากฏผล ดังนี้

3.1.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษากับครู ผู้บริหารสถานศึกษากับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับครูกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเห็นไม่แตกต่างกัน

3.1.2 ด้านการบริหารงานงบประมาณ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษากับครู ครู กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษากับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเห็นไม่แตกต่างกัน

3.1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษากับครู ผู้บริหารสถานศึกษากับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.1.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษากับครู ผู้บริหารสถานศึกษากับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับครูกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเห็นไม่แตกต่างกัน

3.2 สภาพการบริหารงานสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานในสถานศึกษา ได้แก่ ประสบการณ์การปฏิบัติงานน้อยกว่า 10 ปี ประสบการณ์การปฏิบัติงาน 10-20 ปี ประสบการณ์การปฏิบัติงาน 21-30 ปี และประสบการณ์การปฏิบัติงาน 31 ปีขึ้นไป วิเคราะห์เปรียบเทียบโดยรวม ผลการเปรียบเทียบพบว่า ผู้มีประสบการณ์ต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานสถานศึกษาขนาดเล็ก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่า ผู้มีประสบการณ์การปฏิบัติงานน้อยกว่า 10 ปีกับประสบการณ์การปฏิบัติงาน 10-20 ปี ประสบการณ์การปฏิบัติงานน้อยกว่า 10 ปีกับประสบการณ์การปฏิบัติงาน 21-30 ปี ประสบการณ์การปฏิบัติงาน 10-20 ปี กับ ประสบการณ์การปฏิบัติงานตั้งแต่ 31 ปีขึ้นไป ประสบการณ์การปฏิบัติงาน 21-30 ปี กับ ประสบการณ์การปฏิบัติงานตั้งแต่ 31 ปีขึ้นไป มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกนั้นมีความเห็นไม่แตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบรายด้าน ปรากฏผล ดังนี้

3.2.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ พบว่า ผู้มีประสบการณ์การปฏิบัติงานน้อยกว่า 10 ปีกับประสบการณ์การปฏิบัติงาน 10-20 ปี ประสบการณ์การปฏิบัติงาน น้อยกว่า 10 ปีกับประสบการณ์การปฏิบัติงาน 21-30 ปี มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกนั้นมีความเห็นไม่แตกต่างกัน

3.2.2 ด้านการบริหารงานงบประมาณ พบว่า ประสบการณ์การปฏิบัติงานน้อยกว่า 10 ปีกับประสบการณ์การปฏิบัติงาน 10-20 ปี ประสบการณ์การปฏิบัติงานน้อยกว่า

10 ปีกับประสมการณ์การปฏิบัติงาน 21-30 ปี ประสมการณ์การปฏิบัติงาน 10-20 ปีกับประสมการณ์การปฏิบัติงานตั้งแต่ 31 ปีขึ้นไป ประสมการณ์การปฏิบัติงาน 21-30 ปีกับประสมการณ์การปฏิบัติงานตั้งแต่ 31 ปีขึ้นไป มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกนั้นมีความเห็นไม่แตกต่างกัน

3.2.3 ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า ประสมการณ์การปฏิบัติงานน้อยกว่า 10 ปีกับประสมการณ์การปฏิบัติงาน 10-20 ปี ประสมการณ์การปฏิบัติงานน้อยกว่า 10 ปีกับประสมการณ์การปฏิบัติงาน 21-30 ปี ประสมการณ์การปฏิบัติงาน 10-20 ปี กับ ประสมการณ์การปฏิบัติงานตั้งแต่ 31 ปีขึ้นไป ประสมการณ์การปฏิบัติงาน 21-30 ปี กับ ประสมการณ์การปฏิบัติงานตั้งแต่ 31 ปีขึ้นไป มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกนั้นมีความเห็นไม่แตกต่างกัน

3.2.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป พบว่า ประสมการณ์การปฏิบัติงานน้อยกว่า 10 ปีกับประสมการณ์การปฏิบัติงาน 10-20 ปี ประสมการณ์การปฏิบัติงานน้อยกว่า 10 ปีกับประสมการณ์การปฏิบัติงาน 21-30 ปี ประสมการณ์การปฏิบัติงาน 10-20 ปี กับ ประสมการณ์การปฏิบัติงานตั้งแต่ 31 ปีขึ้นไป ประสมการณ์การปฏิบัติงาน 21-30 ปี กับ ประสมการณ์การปฏิบัติงานตั้งแต่ 31 ปีขึ้นไป มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกนั้นมีความเห็นไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 3 จำแนกตามตำแหน่งและประสมการณ์การปฏิบัติงานในสถานศึกษา

ผลการเปรียบเทียบ พบว่า

4.1 ปัญหาการบริหารงานสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน วิเคราะห์เปรียบเทียบโดยรวม ผลการเปรียบเทียบพบว่า ผู้มีตำแหน่งต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานสถานศึกษาขนาดเล็ก แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษากับครู ผู้บริหารสถานศึกษากับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

4.1.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษากับครู ผู้บริหารสถานศึกษากับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนครูกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเห็นไม่แตกต่างกัน

4.1.2 ด้านการบริหารงานงบประมาณ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษากับครู ศึกษากับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษากับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเห็นไม่แตกต่างกัน

4.1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษากับครู และครูกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษากับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเห็นไม่แตกต่างกัน

4.1.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษากับครู ผู้บริหารสถานศึกษากับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนครูกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเห็นไม่แตกต่างกัน

4.2 ปัญหาการบริหารงานสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานในสถานศึกษา ได้แก่ ประสบการณ์การปฏิบัติงานน้อยกว่า 10 ปี ประสบการณ์การปฏิบัติงาน 10-20 ปี ประสบการณ์การปฏิบัติงาน 21-30 ปี และประสบการณ์การปฏิบัติงาน 31 ปีขึ้นไป วิเคราะห์เปรียบเทียบโดยรวม ผลการเปรียบเทียบพบว่า ผู้มีประสบการณ์ต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับปัญหาการบริหารงานสถานศึกษาขนาดเล็ก แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่าผู้มีประสบการณ์การปฏิบัติงานน้อยกว่า 10 ปีกับประสบการณ์การปฏิบัติงาน 10-20 ปี ประสบการณ์การปฏิบัติงานน้อยกว่า 10 ปีกับประสบการณ์การปฏิบัติงาน 21-30 ปี ประสบการณ์การปฏิบัติงาน 10-20 ปีกับประสบการณ์การปฏิบัติงานตั้งแต่ 31 ปีขึ้นไป ประสบการณ์ การปฏิบัติงาน 21-30 ปีกับประสบการณ์การปฏิบัติงานตั้งแต่ 31 ปีขึ้นไป มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกนั้นมีความเห็นไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

4.2.1 ด้านการบริหารงานงบประมาณ พบว่า ผู้มีประสบการณ์การปฏิบัติงานน้อยกว่า 10 ปีกับประสบการณ์การปฏิบัติงาน 10-20 ปี ประสบการณ์การปฏิบัติงานน้อยกว่า 10 ปีกับประสบการณ์การปฏิบัติงาน 21-30 ปี ประสบการณ์การปฏิบัติงาน 10-20 ปีกับประสบการณ์การปฏิบัติงาน 21-30 ปี ประสบการณ์การปฏิบัติงาน 10-20 ปีกับประสบการณ์การปฏิบัติงานตั้งแต่ 31 ปีขึ้นไป ประสบการณ์การปฏิบัติงาน 21-30 ปีกับประสบการณ์การปฏิบัติงานตั้งแต่ 31 ปีขึ้นไป มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกนั้นมีความเห็นไม่แตกต่างกัน

4.2.2 ด้านการบริหารงานบุคคล พบว่า ผู้มีประสบการณ์การปฏิบัติงานน้อยกว่า 10 ปีกับประสบการณ์การปฏิบัติงาน 10-20 ปี ประสบการณ์การปฏิบัติงานน้อยกว่า 10 ปีกับประสบการณ์การปฏิบัติงาน 21-30 ปี ประสบการณ์การปฏิบัติงาน 10-20 ปีกับ

ประสบการณ์การปฏิบัติงานตั้งแต่ 31 ปีขึ้นไป ประสบการณ์การปฏิบัติงาน 21-30 ปี กับ ประสบการณ์การปฏิบัติงานตั้งแต่ 31 ปีขึ้นไป มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 นอกนั้นมีความเห็นไม่แตกต่างกัน

4.2.3 ด้านการบริหารงานทั่วไป พบว่า ประสบการณ์การปฏิบัติงานน้อยกว่า 10 ปีกับประสบการณ์การปฏิบัติงาน 10-20 ปี ประสบการณ์การปฏิบัติงานน้อยกว่า 10 ปีกับ ประสบการณ์การปฏิบัติงาน 21-30 ปี ประสบการณ์การปฏิบัติงาน 10-20 ปี กับ ประสบการณ์การปฏิบัติงานตั้งแต่ 31 ปีขึ้นไป ประสบการณ์การปฏิบัติงาน 21-30 ปี กับ ประสบการณ์การปฏิบัติงานตั้งแต่ 31 ปีขึ้นไป มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกนั้นมีความเห็นไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาสภาพการบริหารงานสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ผลของการวิจัยครั้งนี้สามารถอภิปรายผลตามข้อสรุป ดังต่อไปนี้

1. สภาพการบริหารงานสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาขนาดเล็กมี ขอบข่ายการบริหารงานเช่นเดียวกับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่ว่าจะเป็นขนาดใหญ่หรือขนาดกลางต่างก็มีการกิจการบริหารงานสถานศึกษา เช่นเดียวกัน อีกทั้งการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในทุกวันนี้ ต้อง สนองนโยบายการปฏิรูปการศึกษาและจุดเน้นการพัฒนาการศึกษาทั้งในระดับรัฐบาล ระดับกรม คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่ง ล้วนแล้วแต่เร่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้วยกลยุทธ์ จุดเน้น และกระบวนการต่างๆ ที่หลากหลาย จึงทำให้สภาพการบริหารงานสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และจากการที่ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานทั่วไปอยู่ในระดับมากเป็นอันดับแรก ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ขอบข่ายในการบริหารงานทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนและการดำเนินงานด้านอื่นๆ ของสถานศึกษาให้สามารถดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารงานทั่วไป จะเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านธุรการ อาคารสถานที่ การจัดสภาพแวดล้อม เชื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นกระบวนการทำงานที่คอยสนับสนุนและเสริมสร้างให้กิจกรรมอื่นๆ ของสถานศึกษาดำเนินไปด้วยความสะดวกราบรื่นโครงสร้างการบริหารงานของสถานศึกษา ซึ่งสภาพโดยรวมของสถานศึกษาขนาดเล็กจะขาดความพร้อมด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ รวมไปถึงห้องปฏิบัติการต่างๆ และการดำเนินงานด้านธุรการที่ปัจจุบันสถานศึกษาต้องประสานการดำเนินงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากมาย สอดคล้องกับงานวิจัยของไพโรจน์ ชาวสงษ์

(2547, หน้า 9) และวินา ไหมคง (2547, หน้า 92-93) ที่พบว่าการบริหารงานทั่วไป ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การดำเนินงานธุรการ การบำรุง ดูแลและพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้อยู่ในสภาพมั่นคงปลอดภัย เหมาะสมพร้อมที่จะใช้ประโยชน์ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 64-73) ที่ระบุไว้ว่า การบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้บริการบริหารงานอื่นๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนด โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริมสนับสนุนและอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบมุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลักโดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ดังนั้น การบริหารจัดการงานบริหารทั่วไปจึงเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการมีส่วนร่วมสนับสนุนและส่งผลให้ผู้เรียนเกิดคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับชุมพล เปี่ยมศรี (2545, หน้า 75) ที่ศึกษาประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจะเชิงเทรา ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิผลโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจะเชิงเทรา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ในส่วนของการบริหารงานวิชาการ สภาพการบริหารงานสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ที่มีสภาพการบริหารงานอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า งานวิชาการได้ชื่อว่าเป็นหัวใจของการบริหารจัดการศึกษา ที่มีขอบข่ายงานกว้าง และต้องเกี่ยวข้องกับบุคลากรหลายฝ่ายที่อยู่นอกสถานศึกษา อาทิ ศึกษานิเทศก์ ผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชน องค์กรอื่นๆ ตลอดจนต้องมีการระดมทรัพยากรทั้งด้านงบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์เพื่อสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายตามข้อกำหนดของหลักสูตรจึงทำให้สภาพการบริหารงานสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 อยู่ในระดับมาก แต่ถึงแม้งานวิชาการจะเป็นงานสำคัญอันเป็นหลักในการบริหารจัดการในสถานศึกษาแต่กลับพบว่ามีสภาพการบริหารเป็นอันดับสองนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า สถานศึกษาขนาดเล็กมีความขาดแคลนในปัจจัยพื้นฐานการดำเนินงานและขาดแคลนบุคลากรในการปฏิบัติงานต่างๆ ในสถานศึกษา จึงมีความเป็นไปได้ว่าสภาพการแก้ปัญหาความขาดแคลนและข้อจำกัดในการบริหารงานทำให้บุคลากรมุ่งให้ความสำคัญไปในการดำเนินงานด้านงานบริหารทั่วไปที่จะนำมาเป็นส่วนสนับสนุนให้การดำเนินงานด้านวิชาการบรรลุผลและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพิชาน พันธ์ทอง (2547, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่องข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาศักยภาพโรงเรียนขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในระดับโรงเรียนเพื่อพัฒนาศักยภาพโรงเรียนขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้สามารถดำเนินงานได้ตามความคาดหวังของ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พบว่า การจัดโครงสร้างระบบบริหารงานของโรงเรียนขนาดเล็ก ควรมีโครงสร้างที่ยืดหยุ่นมากขึ้น มีการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอที่จะทำให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กจะต้องมีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ สร้างศรัทธาให้เกิดความร่วมมือในการบริหารจัดการทุกรูปแบบ และมีการวางแผนพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ การจำแนกงานภายในโรงเรียน มีการจัดระบบงานจำเป็นที่ต้องทำด้วยตนเอง ใช้เวลาน้อยที่สุดเพื่อใช้เวลาส่วนใหญ่จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนงานไม่สำคัญจำเป็นควรมีการประสานความร่วมมือจากชุมชน โรงเรียนใกล้เคียง หรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้ดำเนินการแทน และมีการประสานงานอย่างใกล้ชิดกับชุมชนเพื่อการมีส่วนร่วมบริหารจัดการ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล การระดมทุนทรัพย์เพื่อการบริหารจัดการศึกษา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับรมย พะโยม (2535, บทคัดย่อ) จากผลการศึกษาความต้องการของผู้บริหารโรงเรียนในการพัฒนาโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ความต้องการของผู้บริหารโรงเรียนในการพัฒนาโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก มีความต้องการอยู่ในระดับมากเกือบทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนและการจัดหาและส่งเสริมการใช้สื่อการเรียนการสอนมีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ การจัดอันดับความสำคัญความต้องการของผู้บริหารโรงเรียนในการพัฒนาโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า อันดับความสำคัญความต้องการจากความสำคัญมาก

2. ปัญหาการบริหารงานสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 สรุปในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีระดับปัญหาจากสูงสุด ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การที่ปัญหาการบริหารวิชาการมีระดับปัญหาสูงสุดอาจเนื่องจาก สถานศึกษาขนาดเล็กมีข้อจำกัดในความขาดแคลนทรัพยากรในการบริหารทั้งด้านบุคลากรและงบประมาณสนับสนุน โดยในด้านบุคลากรนั้นบุคลากรไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ ครูต้องสอนในระบบรวมชั้นเรียน ประกอบกับครูก็ต้องปฏิบัติงานด้านที่สนับสนุนการสอนเหมือนกับสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่ที่มีความพร้อมมากกว่า จึงส่งผลให้เกิดปัญหาในการบริหารงานด้านวิชาการ สอดคล้องกับผลการวิจัยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 (2546, บทคัดย่อ) ที่ได้วิจัยเรื่องการศึกษาสภาพการปฏิบัติงานของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า ในภาพรวมสถานศึกษามีการปฏิบัติงานวิชาการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีระดับการปฏิบัติมากที่สุด คืองานด้านหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมา ได้แก่ งานด้านวิชาการพบว่าสถานศึกษาดังกล่าวมีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้

สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระคล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหาร และการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนา คุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การบริหารจัดการงานวิชาการจึงเป็นภารกิจสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องร่วมมือกันพัฒนาและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ในการแก้ปัญหาเป็นการเร่งด่วนในโอกาสต่อไป ซึ่งจากผลการวิจัยของสมาน ธีภาพชาตรี (2545, หน้า 58) ที่ศึกษาปัญหาการบริหารคุณภาพวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาปราชญ์บุรี พบว่า ปัญหาการบริหารงานคุณภาพวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ย คือ ด้านการปฏิบัติตามแผนงานวิชาการ ด้านการวางแผนงานวิชาการ ด้านการแก้ไขปัญหาวิชาการ และผู้บริหารมีปัญหาด้านการตรวจสอบงานวิชาการเป็นลำดับสุดท้าย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของพิชาน พันธ์ทอง (2547, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาศักยภาพโรงเรียนขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในระดับโรงเรียน เพื่อพัฒนาศักยภาพโรงเรียนขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้สามารถดำเนินงานได้ตามความคาดหวังของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 ได้เสนอแนะเกี่ยวข้องกับงานวิชาการไว้ว่า ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วม ในการจัดหา ผลิต ติดตามและ ประเมินผล การใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่ทันสมัย และส่งเสริมสนับสนุนให้ครูจัดทำวิจัย ในชั้นเรียนและนำผลการวิจัยมาใช้พัฒนาผู้เรียน มีการพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกิด ทักษะ สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย และมีการบูรณาการได้เหมาะสมกับ สภาพของโรงเรียน นักเรียนได้นำความรู้ที่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับศิลปะ วัฒนธรรมประเพณี ภูมิ ปัญญาท้องถิ่นและอาชีพในท้องถิ่นไปใช้ในชีวิตประจำวันและมีการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา ด้านการเรียน

3. จากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ที่มีตำแหน่งต่างกัน ได้แก่ ผู้บริหาร สถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหา การบริหารงานสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 แตกต่างกันไป ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่า ผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับ การบริหารงานในสถานศึกษาที่แตกต่างกัน โดยผู้บริหารสถานศึกษา มีหน้าที่เป็นผู้กำหนด แนวทาง นโยบายการปฏิบัติต่าง ๆ และส่งเสริมสนับสนุนให้สามารถจัดกิจกรรมให้เป็นไปตาม แนวทางที่กำหนด แต่ครูมีหน้าที่ในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุผล ทำให้ครูต้องพบ

ปัญหาและอุปสรรคในทางปฏิบัติโดยตรงมากกว่า ส่วนผู้บริหารก็มักพบปัญหาในเชิงบริหาร ในขณะที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอาจเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานน้อยในบางเรื่อง และมีโอกาสในการได้รับฟังความคิดเห็นจากชุมชน ผู้ปกครองหรือบุคคลภายนอกมากกว่าบุคลากรในสถานศึกษา ดังนั้นจึงทำให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีมุมมองและวิธีคิดที่อาจแตกต่างกันไปบ้าง ดังที่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาว่าคือ บุคลากรวิชาชีพที่ทำหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาว่าคือ บุคลากรวิชาชีพที่ทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอน และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษาทั้งของภาครัฐและเอกชน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 3-4) ดังนั้นทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนย่อมมีบทบาทหน้าที่ที่แตกต่างกันไปตามสถานภาพในการปฏิบัติงาน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำของสถานศึกษาจะต้องมีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงาน งานด้านต่างๆ ในสถานศึกษา โดยเฉพาะผู้บริหารจะต้องแสดงบทบาทในฐานะผู้นำ เพื่อเสริมสร้างงานและการบริหารจัดการของสถานศึกษาให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ดังที่รัตนศักดิ์ มณีรัตน์ (2540, หน้า 21) ได้กล่าวไว้ ส่วนครูนั้นมีหน้าที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมอื่นๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เก่ง ดี มีความสุข ตามแนวปฏิรูปการศึกษาด้วยเหตุนี้จึงส่งผลให้ความแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของนริศ สัตยารักษ์ (2537, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร ตามทฤษฎีของผู้ช่วยผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบ พฤติกรรมการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร ตามทฤษฎีของผู้ช่วยผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดลำปาง พบว่าพฤติกรรมกรรมการบริหารสถานศึกษาในงานกิจการนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับสปาร์คส (Sparks, 1990, pp. 3605-A) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความเข้าใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมในมลรัฐเคนตักกี (Kentucky) ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า ความเข้าใจในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนไม่ได้ขึ้นกับท้องถิ่นที่โรงเรียนตั้งอยู่แต่จะขึ้นอยู่กับขนาดของโรงเรียน โดยผู้บริหารโรงเรียนขนาดใหญ่มีความเข้าใจในการปฏิบัติงานมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก และสอดคล้องกับเอฟิตัน (Eveton, 2001, pp. 12005-A) ที่ศึกษาปัญหาของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูในโรงเรียนประถมศึกษาชนบทของหน่วยงานบริการทางการศึกษา รัฐจอร์เจีย พบว่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของครูต้องการรับรู้ปัญหาของผู้บริหารโรงเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. จากผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานในสถานศึกษาต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการบริหารงานสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ

ประสบการณ์เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการดำเนินการบริหารงานของโรงเรียนเป็นอย่างมาก เพราะว่าโรงเรียนที่มีผู้บริหารหรือครูที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานมากย่อมจะส่งผลต่อการพัฒนาการบริหารจัดการและการดำเนินงาน ตลอดจนสามารถปรับปรุงและพัฒนาความรู้ความสามารถให้ทันกับเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงทางด้านการศึกษา ดังที่โกวิท ประวาลพุกษ์ , (2542, หน้า 27) ได้กล่าวไว้ ประกอบกับการได้ปฏิบัติงานเป็นเวลามากขึ้นย่อมเป็นการได้รับประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติ ทำให้ได้เรียนรู้แนวทาง วิธีการดำเนินงานในเรื่องนั้นๆ และได้พบปัญหาในหลากหลายรูปแบบและเกิดการเรียนรู้ในการแก้ปัญหา เมื่อประสบปัญหาจากการดำเนินงานในภายหลังก็จะสามารถแก้ปัญหาได้ดีกว่าผู้ที่มีประสบการณ์น้อยหรือไม่เคยได้เรียนรู้มาก่อนและที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ภารกิจการบริหารงานในสถานศึกษาตามกรอบการบริหารงานนั้น มีภารกิจที่มีความหลากหลายประกอบกับผู้ปฏิบัติงานมีประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกัน มีเวลาในการเรียนรู้งานที่แตกต่างกัน อาจส่งผลให้ความคิดเห็นเกิดความแตกต่างกัน ดังนั้นการพัฒนาสถานศึกษาขนาดเล็ก ให้มีประสิทธิภาพโดยเฉพาะงานด้านวิชาการ ที่พบว่ามีปัญหาในการบริหารเป็นอันดับแรก ผู้ที่เกี่ยวข้องควรกำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการอย่างชัดเจน มีความตระหนักและร่วมกันพัฒนางานวิชาการอย่างจริงจัง มีวิสัยทัศน์และแนวคิดใหม่ๆ ในการพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของประทวน พันธุมชาติ (2540, บทคัดย่อ) จากการศึกษาการบริหารสถานศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด: ศึกษาเฉพาะกรณีสถานศึกษาบ้านแล้ววิทยาการ พบว่า บุคลากรบางคนขาดจิตสำนึกในการปฏิบัติงาน ครูไม่เปลี่ยนพฤติกรรมในการสอน ดังนั้น ผู้บริหารควรตระหนักถึงความจำเป็นดังกล่าว จัดกิจกรรมพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถเป็นไปตามหลักธรรมชาติ ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและความก้าวหน้าในวิชาชีพ สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 51-63) ที่ได้ระบุไว้ นอกจากนี้ยังกับแนวคิดของชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2547, หน้า 2) ที่กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานด้านที่เกี่ยวกับหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการถ่ายทอดความรู้ไปยังกลุ่มเป้าหมายหรือผู้เรียน การจัดสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา การวัดผลประเมินผล การประกันคุณภาพ รวมถึงการจัดบรรยากาศเพื่อประโยชน์ทางวิชาการ ประกอบกับการบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ดังนั้นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานวิชาการมากหรือน้อย หรือทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจึงให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการอย่างจริงจัง อาจส่งผลให้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของอานนท์ โอนนอก (2548) ที่ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา เขตกิ่งอำเภอนิคมน้ำพูน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดระยอง เขต 1 พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการสำหรับจำแนกตามประสบการณ์โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.05 และสอดคล้องกับเอฟวิตัน (Eveton, 2001, pp. 12005-A) ศึกษาปัญหาของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูในโรงเรียนประถมศึกษาชนบทของหน่วยงานบริการทางการศึกษา รัฐจอร์เจีย พบว่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของครูต้องการรับรู้ปัญหาของผู้บริหารโรงเรียนแตกต่างกัน จำแนกตามประสบการณ์ทางการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน พบว่า ครูมีทัศนะต่อกระบวนการบริหารการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวมและรายด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล งานธุรการ งานปกครองและการบริการการศึกษาแก่ชุมชน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง รวมทั้งผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ทางการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีปัญหาการบริหารโรงเรียนต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่จะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สภาพการบริหารงานสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ด้าน ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับการปฏิบัติมาก ยกเว้นด้านการบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรปรับปรุงการบริหารงานบุคคล ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2 สภาพการบริหารงานสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง และประสบการณ์การปฏิบัติงานในสถานศึกษา มีความเห็นแตกต่างกัน พบระดับการปฏิบัติทั้งในภาพรวมและในทุกๆด้านแตกต่างกัน ดังนั้นผู้บริหารทั้งในระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และระดับสถานศึกษา ควรนำองค์ประกอบด้านประสบการณ์การปฏิบัติงาน และความเห็นที่แตกต่างกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา มาเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาวางแผนปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานสถานศึกษาขนาดเล็กให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น โดยมีการกำหนดเป้าหมาย แนวทางปฏิบัติงานในกิจกรรมที่อยู่ในคุณภาพปานกลางให้อยู่ในระดับมากและมากที่สุดในอนาคตต่อไป

1.3 ปัญหาการบริหารงานสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ด้าน ในภาพรวมและรายด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรกำหนดยุทธศาสตร์แนวทางการพัฒนาปรับปรุง การบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.4 ปัญหาการบริหารงานสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 จำแนกตามตำแหน่งและประสบการณ์การปฏิบัติงานในสถานศึกษา มีความเห็นแตกต่างกัน พบระดับปัญหาทั้งในภาพรวมและในรายด้านแตกต่างกัน ดังนั้น ผู้เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้บริหารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 ควรร่วมมือกัน แก้ไขปรับปรุง ปัญหาการบริหารงานสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยมีการกำหนดเป้าหมาย นโยบายและแนวทางปฏิบัติงานให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูได้ปฏิบัติพร้อมทั้งมีการกำกับ ติดตามงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

1.5 โดยสรุปปัญหาของสถานศึกษาขนาดเล็กโดยทั่วไปที่มีครูสอนไม่ครบชั้น ขาด แคลนอัตราค่าจ้างครู ครูสอนไม่ตรงสาขาที่เรียนมา ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงาน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ควรมีการ ทบทวนเพื่อปรับปรุงระเบียบเกี่ยวกับอัตราค่าจ้างครูในสถานศึกษาขนาดเล็กให้มีความเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการเปรียบเทียบการบริหารงานสถานศึกษาขนาดเล็ก ระหว่าง สถานศึกษาขนาดเล็กมากที่มีนักเรียนต่ำกว่า 60 คน กับสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีนักเรียน 60-120 คน เพื่อได้ทราบถึงความแตกต่างและนำผลไปปรับปรุงแก้ไขได้เหมาะสมยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยปัญหาที่เกิดจากการพัฒนาสถานศึกษาขนาดเล็ก รวมทั้ง การติดตามประเมินผลในเรื่องดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง เป็นระยะๆ เพื่อให้ผู้บริหารได้รับรู้ปัญหา กระบวนการพัฒนาสถานศึกษาขนาดเล็กอยู่ตลอดเวลา สามารถนำผลการวิจัยไปใช้แก้ปัญหา การพัฒนาสถานศึกษาขนาดเล็ก ให้สามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมาก ยิ่งขึ้น

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก เพื่อค้นหาปัจจัย ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กว่ามีปัจจัยใดบ้าง และปัจจัยใดส่งผลมาก หรือน้อยอย่างไร

2.4 ควรวิจัยและพัฒนาารูปแบบการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นแบบอย่างให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาได้นำไปใช้ในสถานศึกษาขนาดเล็กทั่วไปให้เกิด ประสิทธิภาพ